

HANNA.

KOLMILAULUINEN RUNOELMA,

KIRJOITTANUT

JOHAN LUDVIG RONEBERG.

SUOMENTANUT

P. CAJANDER.

PORVOOSSA 1880.

G. L. SÖDERSTRÖM'IN KUSTANNUKSELLA.

HANNA.

KOLMI-LAULUINEN RUNOELMA,

KIRJOITTANUT

JOHAN LUDVIG RUNEBERG.

SUOMENTANUT

P. Cajander.

PERVOSSA,

G. L. SÖDERSTRÖMIN KUSTANNUKSELLA,

1880.

W. A. N. A.

KOULU-ALUEIDEN KIRKONKÄÄNTÄ

KIRKONKÄÄNTÄ

JOHAN LUDVIG RUNEBERG.

KIRKONKÄÄNTÄ

P. Cajander.

PORVOOSSA,

G. L. SÖDERSTRÖM'IN KIRJAPAINOSSA,

1880.

Ensi lemmelle.

Ens lemmeltäni kerran tiedustin:

Eloni tähti, kuinka virisit,

Ja lempeän sä loistos mistä sait?

Ja tähti lausui: näitkö milloinkaan,

Kuin pian pieni pilvi kaihtaa mun?

Ma lausuin: pilven milloin heleän

Ja milloin synkän näin sun peittävän,

Yh' olit kirkas taas, kun haihtui tuo.

Taas lausui tähti: näitkö kuinka mun

Pian himmentääpi päivä maallinen?

Ma lausuin: monen päivän loistossaan

Näin nousevan ja valos voittavan,

Se yhä laski, sin' et milloinkaan.

Ja tähti lausui: minuun luotatko,

Valooni elos toiveet kiinnittäin?

Ma lausuin: pilven taatse hymys näin

Ja päivän sammuttua tuikkehes,

Viel' loistat tuolla puolen haudankin.

Nyt lausui tähti: tunnetko sa mun?

Ma huokaus omast' olen rinnastas,

Mi taivast' etsi rauhaa toivoen,

Välähdys omast' olen hengestä,
Mi leimahtain lens syntymaahansa,
Ma kirkkaus omast' olen sielustas,
Ja lauhass' elät hohtelessani.

Ensimmäinen laulu.

Kuin tälle purolle
On puro kaukainen,
Yht' oudot olimme
Me toinen toisellen.

Riemuinen lähestyi Juhannuksen ilta jo. Kirk-
kaan'

Aurinko lännessä loisti ja loi valoaan iki-van-
haan

Pappilahan, joka läsn' oli lammin lahtea tyyn-
tä.

Vaan kamarissaan ikkunass' arvosa pastori is-
tui,

Piippua poltti ja tiellen päin loi hartahan kat-
seen,

Löyhyttäin kädellään savupilviä pois ajottai-
sin.

Mielissään Turust' ootti hän nyt tänä iltana poi-
kaans'

Ainoat', armastaan, ikävöittyä ainaki vuo-
den.

"Jos sun tutkintos hyvin käy ja jos saat hyvät
lauseet,

Tuo kesä-seuraks itselles joku kumppali köy-
hä,

Muuten sa nuorena tääll' ikävystynet vanhojen
kesken."

Näin oli kirjoittanna, ja nyt hyvillään tupa-
koiden

Vartosi kumpaakin, erittäin toki armasta poi-
kaa.

Vaan sill' aikaa seitsentoist' ikänen tytär
Hanna

Kangas-puillahan viel' emännöitsijä-huonehess'
istuu;

Raittiin' istuvi hän, punottain kuni varjossa
marja,

Kun puvussa keveässä hän tuoss' ilo-tointahan
hoitaa.

Saasteeton sydän on poven alla, mi pauloma-
tonna

Paisuen nousee, aaltoillen hänen henkäyksis-
tään,

Kun hän syöstävätään käsivarsin paljahi vis-
koo.

Silmäpä kirkas on vaan kuni peili ja riemusta
loistaa.

Vielä hän ois kutonut, jos ei pyhä joutunut
oisi,

Nähden näin illossaan yhä raidan liittyvän rai-
taan;

Vaan kun kellon helkynnän kamarista hän
kuuli,

Herkesi työstään hän, nyt koppahan puolat ja
langat

Laski, ja otsaltaan hikisen hius-suortuvan pyyh-
käs.

Työtähän katsoi sitten hän, hyvissään hymyel-
len,

Saksihin tarttui, katkaisten kude-lankojen
päitä,

Ääneti, mut toki mielessään näin haasteli hän
nyt:

"Tuskin kangast' on somempaa; punaseen miten
kauniist'

Yhdistyy sini tuo, sekä reunassa rihmanen kel-
taa!

Jospahan tuosta jo huomenn' ois hame päälläni
mulla!

Kerta kun ylläni tuo, erilaisena huikkasen kuin
muut

Maan työt, kirkosta käyn sekä portailten pysäyn
nyt,

Lämmöstä hehkuen, sievänä näin, koreampana
muita,

Ääneti kaikki he karsastain mua vilkkuvat var-
maan.

Vaan rikas tuo nimismies kun saapuu, arvosa
herra,

Pöyhkänä, ylpeillen, ja kun muut hänt' arkoen
väistää,

Kättäni suutelemaan hän jää, niin vanha kun
onkin."

Aatteli näin hymysuin, sydämessä hän riemu,
ja nousi,

Ikkunan viel' avas, hengähtäin vileyttä nyt
nautti,

Kun syrenein sekä tuonten tuoksu se puistosta
virtas

Tuulenhengen kanss' sisähän sekä huonehen
täytti.

Vaan samass' ilmestyi ovehen nyt vanha
Susanna

Tuo, joka rehkinyt on monet vuodet tarkkana,
uskoon

Kartanon työss', yhä riidassa laiskain piikojen
kanssa.

Tuo nyt hengästyin tuli, koht' avas suunsa ja
lausui:

"Joutuun, mamseli, kiinnemmäks hame, hiuksihin
kampa,

Sormihin kultaset sormukset, heti kaulahan
silkki,

Näätten paljon nyt kysytään, taloss' onni nyt
ompi.

Kyökist' äsken, nähkääs, kun pikipäin ulos
katson,

Tänne saa nimismies ihan uutena; uudet on
rattaat,

Uus hepo myös, ei ennen nähty, se myrskynä
lentää,

Vaateparsikin uus on hällä ja ihmehen kau-
nis.

Vaan kun rientäen portailten tulen uuteliaa-
na,

Nään miten kaikkia tervehtii pihall' arvosa
herra,

Vanhaa, nuorta, ja silm' on lempeä kuin valo
päivän.

Ihmetys hurmasi mun, ja ma niiasin, kun lähes-
tyi hän,

Niin syvähän ett' tuskin vaan polot polveni
nousi,

Niin minä nöyränä niiasin ett' olin uupua sii-
hen.

Mut kopeasti ja vait, kuten ennen, ei ohi käy
hän,

Vaan sulo-katseen luo sekä haastaa; vanha Su-
sanna,

Lausui hän, nyt tarkata saat sekä valvehell'
olla,

Kohta ma, näät, tulen, pantiks vien parahan
talon aartein.

Lausui näin hymysuin, mut tarkoitust' oli tuos-
sa.

Tuo mitä merkinnee? Halu vaikk' oli, virkat' en
voinut,

Kielellen sanat juuttuivat, sekä kyynele sil-
mään

Tunki, kun näin, miten niinkuin muut tuo mah-
tava herra

Leikkiä laski ja halpaa ei ylenkatsonut
enää.

Mieleus' arvaan nyt toki: rattaat, vaattehet
uudet

Tietää, että hän nyt elämänsäkin aikovi muut-
taa,
Eik' yhä vanheta yksin noin sekä naimaton
olla;
Vaan kun nöyränä kaikkia tervehtäin tuli,
sillä
Tahtoi lausua: näin tulen vast'edes tuttuna
tänne;
Taas hymy lempeä tuo ja kun parhaan uhkasi
viedä,
Viittasi teihin, jonka hän nyt emännäkseen
tahtoo.”

Seitsentoistapa-vuotias tuo sydämestähän
nauroi,
Kun hän vanhuksen sanoj' aatteli, kuin olis
kummaa,
Jos tulis vaimoks hän tuon pyylevän, arvosan
herran,
Rouvana käydä sais vakavaisna ja istua soh-
viin.
Hetkenpä naurettuaan ja kun palmikon sai sy-
kerölle,
Peilihin tarttui hän, kiharaista nyt käänteli pää-
tään,

Täynn' ihanuutt', ilomielin peilihin katseli, lau-
suin:

"Luulettenko, Susanna, ett' tämmöisestä hän
huolis,

Ettekö nää heti kuin typerältä ja nuorelta
näytän?

Vallaton silmäni, hyi! mua itseäkin pelot-
taa jo.

Tämmöisenkö hän ottais, kun lähi-seudulta
varmaan

Montakin vanhempaa, älysempätä tyttöä löy-
tää,

Siivoja, jotk' ei lakkaamatt' ole nauruhun val-
miit.

Tottapa muistane hän, miten lasna ma peljä-
tyneenä

Kirkuen karkasin pois, kun tervehtää piti
häntä,

Kunnes kellollaan sekä kult'-avaimella hän vih-
doin

Silmäni käänsi ja näin sylihin mun vietteli hup-
sun.

Vaan mitä hulluja! viiden-kymmenen vanhana
hänkö

Morsiant' etsis, kosk' elänyt on nuorena yk-
sin."

Lausui nauraen näin, pukeui, ihaten sulout-
taan,
Kiinnemmäks hamehen veti, sormukset pani sor-
miin.
Vaan samass' aukeentui ovi, arvosa pastori sil-
mäs
Huoneesen, tytärtään hän kutsui nyt sekä lau-
sui:
"Hanna, mun lapseni, kun pukus kunnoss' on,
kamariini
Käy heti, niin sanan saat tulevaisuudestasi
kuulla."

Lausui näin, oven sulki ja läks. Mut neito-
sen rinnan
Hurmasi hämmästys, miel' aavistuksiin vai-
pui.
Peili nyt unhottui, kukat poskien, mustunut
tukka,
Silmäys, nuoruuskaan ei joutunut mielehen
hälle;
Kaikki hän unhotti pois sekä vanhan kylkehen
juoksi
Turvaa saamahan näin; mut säikäyksissä hän
lausui:

"Vanha Susanna, nyt virkatkaa, mitä tehdä? Jos
täytyy
Arvosan herran eessä mun seista ja hän mua
kosjoo,
Niin veri poskissain pakahtuu, sydän rinnasta
karkaa;
Naimist' en näin hirmuiseks ikänäin minä luul-
lut."

"Ho, hoo!" vastasi naurain sukkela, vanha
Susanna,

"Ei nyt pelkurius eik' arkuus, mamseli, kel-
paa.

Kah, pian muuttuvi kaikk'. Kun häät on olle-
het, käskee

Miesi, ja nöyr' on vaimo ja sois vaan mieliksi
olla;

Vaan sitä ennen taas se on hän, joka käskyjä
antaa.

Muistanpa kuinka ma itse, kun tuli hän, joka
sitten

Miehenä uskollisn' oli mullen kuolemahan-
sa —

Kuinka ma käskin vaan, olin jäykkä ja ynseä,
kunnes

Hän kotihin mun vei, joss' sitten tottelin
kyllä.

Menkää siis kuni ruhtinatar, ja kun kammariss'
ootte,

Herrahan luokaatten töin tuskin silmäys, kun-
nes

Hän syvähän kumartaa, rukoellen suosiotan-
ne.

Vaan kun on lausunut hän, mitä on sydämellä-
hän, silloin

Katselkaa epäellen vaan, kylm' olkate, ai-
kaa

Mietintään anokaa, pois sitten pöyhkänä käy-
kää.

Näin hän vanhuuttaan saa mieltä, toivon ja
pelvon

Vaiheill' olla, ja näin enemmän teiss' arvoa
huomaa,

Huomaa nöyrtyen nyt, ett'ei niin suorahan
juosta

Vanhan helmahan, vaikkapa kuin rikas, mah-
tava oiskin.

Mutta kun nurpeillaan tuo arvosa herra nyt
vartoo,

Luullen teidän jo hylkäävän hänen tarjous-
tansa,

Istutte täällä te vaan, ei mielessä kieltoa lain-
kaan,
Katsotten ihastuin tulevaisehen onnehen vai-
nen,
Kuin taloss' oivassa, joss' on taivahan kaunista
kaikki,
Te emänt' olla saatte ja, nuorenakin, samass'
arvoss'
Olla ja yht' isonen kuin herranne, tuo jalo
vanhus."

Näin hän lausui. Mut pelossaan oven au-
kasi tyttö,
Porstuahan vileään tuli, viipyi, henkäsi kau-
an,
Sykkäävää sydäntään näin hiljaa koittaen voit-
taa.
Vaan imenyt kun kylläks on vileyttä, ja pos-
ken
Hohto on hälvennyt sekä hiljenneet poven aal-
lot,
Koskevi lukkoon hän sekä huoneesen isän as-
tuu.

Siinä hän nyt punottaa, ihanaisena kainou-
dessaan;

Kuin veden välkkyvä vyö, jota aamun aurinko
kultaa,

Tummain lehtojen keskitse pujahtaa ruso-
tellen,

Yht' ihanaisena siin' oli vanhain keskellä tyt-
tö.

Mut nimismiehen rikkahan miel' ihastuksesta
täyttyi,

Pehmoiseks sydän lämpisi nyt, mesi-lienteän'
yhtyi

Rakkauden makeus verehen sekä suonia kuih-
koi.

Sieväst' oiti hän pois pani piipun ja, astuen vas-
taan

Siistinä liikkeiltään, käsi-muiskulla tervehti
neittä.

Haastelias aluss' ei tuo kunnon herra tok' ol-
lut,

Helläst' iski hän silmää vaan, hymyhyh pani
suunsa.

Mut nojatuolistaan näin arvosa pastori haas-
toi:

"Hanna, mun lapseni, viel' elämää et paljo sa
tunne,

Ihmisen kuitenkin katovaiseks syntyvän tie-
dät,

Niinkuin parveillen savu piipusta nousevi, het-
ken

Vaan näkyen, sekä toisenkin pian henkäys pois-
taa.

Mut varotukseks viisaallen se on, että hän ar-
vais

Aikaans, katsois huonettaan, olis lähtöhön val-
mis.

Senvuoks päivän töiss' useast' olen, yön tyve-
nessä

Aatellut tulevaisuuttas, sekä, mielessä tus-
ka,

Turvatta peljännyt sun yksin jääväsi tän-
ne.

Huoleni poissa tok' on, jos tahtoni teet, kätes
annat

Kunnon herrallen, joka vierelläs nyt on tuos-
sa.

Mennyt hältä jo on tosin kiihkon aika, mut
vielä

Terveytt' on, on hallintaan sekä toimihin voi-
maa;

Silt' ei näytä mies, jota painaa vaivat ja van-
huus.

Jos taas mietit kuin talossaan ylellistä ja
suurta

Häll' on, kuinka hän arvoss' on sekä kunni-
oitettu,

Näät hevin, ettei voi sitä onnea tarjota kaik-
ki,

Kuin voi hän, opit arvaamaan hänen antimi-
ansa.

Koittele siis sekä päätä, vaimoks tuon jalon
herran

Tahdotko tulla ja riemukseen, osakkaaks tava-
roistaan”.

Seitsentoistapa-vuotias tuo, punehtuin ihan,
tuota

Kuulteli, silmät maahan loi, hämillänsä ja
vaiti.

Mut nimismies rikas riemastui, tuo järkevä
herra,

Toiveissaan hymyten, käsiään hän hieroi ja lau-
sui:

”Kunpahan tuo ihan uus rakennukseni valmis
jo oisi,

Voisin kerskata kai, ett'ei näin main ole ken-
kään

Moiseen suojahan nuorta ja pulskaa vaimoa vie-
nyt,

Niinpä se kaksine kertoineen mäell' uljasna sei-
soo.

Vaan sisä-laitos tuo ijankaiken kestävi, tur-
haan

Miehiä kuin mehiläisiä palkkaan, joutua koi-
tan;

Ikkunat ei sijalleen tule, uunit ne puuttuvat
vielä.

Mut rakennuksessa vanhassa kaikk' on kuntohon
pantu,

Huoneet tilkityt uudelleen, paperit minun näh-
den —

Tuskin niiden hintaa rohkenen mainita, —
pantu

On salin, kammarin, kuin myös vieras-huonehen
seiniin,

Jottapa talvenkin voi kestää, kun vilu käs-
kee

Huoneesen, pesä-valkean luo, majan rattosan
suojaan.

Tulkaa siis iloksein ja mun onneni kumppaniks,
tulkaa

Oiti jo syksyks, kun puutarha se uhkea om-
pi,

Ruusut kukkivat vielä ja karvikko-marjaset
kypsyä,

Ehtii ehk' omenainenkin, jos on kesä kau-
nis."

Lausui näin ilossaan, käsiään yhä hieroi ja jat-
koi:

"Älkää peljätkö mua, vaikk' iäkkäämp' olen,
joskus

Tuimakin, pakko kun on, kuten kirkoll' ehkä
mun näitte

Äissäni moukillen välist' ärjyvän, keppiä nos-
tain;

Muust' ei huoli nuo, eik' ilman piiskata kuu-
le.

Näin en kaikillen ole, näin tyly en likimain-
kaan,

Teitpä, teitä ma kantaisin käsillän toden-
totta.

Istuttaisin, laittaisin, rakentaisin ma teil-
le

Kaikkea mieltänne myöten vaan, rahast' ei olis
puute.

Voi, ett'ei suvis-aikaan myös joku kauppias
kulje

Maalla ja rihkaa tuo! Hame silkinen teillä,
ma vannon,

Ois kädessänne, jos vaan sen kullass' arvata
voisi."

Muut' ylistyksekseen ei lausunut arvosa her-
ra,
Vait oli, toivossa vaan iloten, avaralta ja pal-
jon
Miettien mielessään, mitä antais morsiamel-
leen,
Kiinteät', irtaint'; ei ilossaan ole saita nyt van-
hus.

Vaan tytärtään nyt lempeäst' arvosa pastori
silmäs,
Poltti ja naureli, mut pian puoleks kiusaten
lausui:
"Hanna, mun lapseni, sullen ei sopivaist' ole
oitis
Vastata, kuin kosijaa ajatellut jo ennalta oi-
sit;
Kunnonpa herralta taas pian vierevi päivä ja
toinen
Vastaust' oottaissaan, sinä kunnes mietit ja
tyynnyt."
Lausui näin hymyten. Mut helpommin sydän
neidon
Sykki, ja riemuissaan kamarista hän jällehen
läksi,

Kuin siro pääsky, mi huoneisin vahingosta on
tullut,
Tuokion tuskailee, oven au'otun löytävi, kar-
kaa.

Niin vapahdettuna neitonen tuo nyt jätti ne
vanhat
Kunkin paikallensa, suuss' avo-henkinen piip-
pu,
Maistaan juttuamaan, rakennuksiin kaavoja
luomaan;
Itse hän porstuahan tuli, portailten kävi siel-
tä,
Ystävät' etsien, jollen vois avata sydämen-
sä.

Sen, jota etsi ja kaipasi, uskottunsa Johan-
nan, —

Jok' oma laps taloss' on pikemmin kuin palve-
lus-nainen —

Huomasi hän sekä, kättään nostaen, viittasi luok-
seen.

Merkin arvasi tuo, tuvan kaltevan portaita her-
kes

Lehdittämästä, ja luo punottain, hikipäisenä saa-
pui.

Kenkään heit' ei huomannut, salihin he nyt
ensin

Hiljaa hiipivät, syrjäiseen sivu-suojahan siel-
tä;

Seitsentoistapa-vuotias tuo levotonna nyt lau-
sui:

"Kuultele, kuuletkos ketäkään, salihin joko ken-
kään

Hiipinyt on, mene hiljaa, katsele ikkunast', et-
tei

Kenkään piiley vaan syreneissä ja kuultele
meitä!

Tiedäs kummaa, niin, perin kummaa — vaan
älä naura —

Tiedäs, vaikk' olen laps, on mulla jo tarjona
sulho".

"Sulhoko!" kaunis Johanna nyt huus peläs-
tyin, kädet hervoks

Laskien, "on kosinut nimismies tuo pöyhkeä
varmaan!

Kelvannut iäkkäällen huonomp' ois, mukavam-
pi

Lämmittämään hänen kylmää helmaans' yöt sekä
päivät,

Saastahan vanhuuden näin kuihtuen. Oi, varo-
kaatten,
Teit' ett'ei vedä kulta ja rikkaus vaan, varo-
kaatten,
Harmi ja huoli ne on viiskymmen-vuotisen lah-
jat.
Kas sitä, jos hänen sarkans suuremp' on kuni
muitten,
Huoneens' ilmahan jos moni-kertaisempana nou-
see,
Onni se poissa tok' on: menestyin ei valkene
laihot,
Lempeä rakkaus riemuten maalatuss' ei saliss'
istu,
Harmia siell' on vaan, ikävyytt' on kammarit
täynnä.
Kas, tuoss' ikkunan all' ikä-tuomi se tuoksuen
kukkii,
Uhkean', ett' ei tarhassa puut' ole toista sen
laista;
Äsken juur toki näin, miten pulskain lehtien
alla
Toukkia liikkui, tuskin vaan kukan rohkenin
taittaa.
Niin taloss' on iäkkään, vaikk' uhkea, suuri se
onkin,

Piilee siell' ikävyys, valon arka, ja inho ja vai-
vat

Väijyy loiston alla ja saastuttaa elon on-
nen.

Varrotkaa siis siks kun nuoren lämpimä hel-
ma

Kultia kenties ei, mut päivät tuo ilosem-
mat."

Hällen kummastuin nyt vastas lempeä Han-
na:

"Missä on järkesi, mietitkös mitä haastelet, hup-
su!

Luuletkos ett'ei voi vanhaa lempiä, hoi-
taa

Sen taloutta ja nauttia sen tavaroit' ilomie-
lin!

Vaan et vanhaksikaan nimittäis sinä häntä, jos
oisit

Nähnyt kuin kepeästi hän riens mua vastahan,
kuinka

Armaasen hymyhyhyn kävi suu, sulo silmistä
loisti,

Silt' ei näytä mies, jota painaa vaivat ja van-
huus.

Jos taas mietit kuin talossaan yllleistä ja
suurta

Häll' on, kuinka hän arvoss' on sekä kunnioi-
tettu,

Näät hevin, ettei voi sitä onnea tarjota kaik-
ki,

Kuin voi hän, opit arvaamaan hänen antimi-
ansa.

Vanhus' yksinähän kun aattelen, kuinka on
köyhä

Rikkaudessaan hän, kuink' ystävät' armasta
vailla,

Ken surut huojentais sekä riemuun lois sulo-
suutta,

Hellyn melkein, käyn totiseksi, ja päiviä van-
han

Riemulla tahtoisin vähemmänkin eest' ilahut-
taa.

Niin, näet, lemmitähän; se, se rakkautt' on, sinä
hupsu.

Nuorta nyt siis älä mainitse! Sytyttäisikö hän-
kään

Muuta kuin lempeä, vaikk' oliskin hän, kuin tä-
mä vanhus,

Noin rikas, ylhäinen, ja mun onnensa kumppa-
niks kutsuis."

"Hoh, hoo!" huokasi kaunis Johanna nyt,
"eip' ole turhaan
Arvossa kulta, kun kaikk' yhen-vertaisiksi se
saattaa,
Vanhan nuoreksi luo sekä nuoren luontavi van-
haan.
Tuuleen siis katokoon mitä lausuin, tuuli sen
toikin,
Vaimoks vanhallen siis menkää uskollisek-
si,
Riemuks hälle, ja riemuitkaa hänen aartehis-
tansa.
Vaan varokaa ett' etten nää, mitä viel' ette
nähneet,
Nuorta, jok' on ijän, kohtain suhteen vertahi-
senne.
Älkää hänt' unelmass' edes nähkö, ett' ei hänen
silmäns'
Iskisi teihin, ja katse, jok' ei mene mielestä
koskaan,
Hiljaa vaivaavaks okahaks näin jäis sydä-
meenne."
Lausui näin sekä vaikeni nyt, sydämessähän
murhe.

Seitsentoistapa-vuotias tuo läks' ikkunan
luokse,
Päättään nosti ja katsehen loi yli kirkkahan
seudun,
Lehdistöt näki, vuoret sen, näki välkkyvät jär-
vet
Loistossa päivän riutunehen, näki kaukana ar-
mait',
Tuttuja paikkoja vaan, ilost' itkuhun heltyi ja
lausui:
"Maassako seutua kalliimpaa kuin syntymä-seu-
tu,
Miss' ajan helmasta kukkina lapsut-päiväni poi-
min,
Nuo lukemattomat, armahat, vaan pian kuihtu-
vat myöskin!
Tuolla ma järven nään, selät, salmet, joill' use-
asti
Keinuttiin, kuin sorsat soutaen saaresta saa-
reen,
Tuoll' ahot, joiden siimeksess' useasti ma is-
tuin,
Neulos helmassa, aatellen. — Mitä aattelinkaan
ma!
Kaikki niin armast' on, joka kukkanen, tuttu
kun sisko,

Taimii tietyllä paikallaan kevähällä, ja lin-
nut

Entiset taas pesimään sekä laulamahan palaja-
vat.

Kultaan vaihtaisinko ma tuon, sekä onnehen
muuhun

Onnea saada tääll' ain' olla tuttujen kans-
sa!

Lemmen tunnen ma nyt, miten lemmitähän
kosijoita:

Rakkaamp' on isä kuitenkin, kodin kukkivat
niityt,

Metsät tuolla ja tuoll' ulapoitten välkkyvä pin-
ta.

Täytyne tuon jalon herran siis nyt etsiä toi-
nen,

Tyttö, jok' ei kotihin jätä muistoja näin iha-
noita,

Arvon suuremman hänen aarteillensaki an-
taa;

Neitokset, joiden täytyis näin suur' uhraus teh-
dä,

Ei tahallaan mene miehellen, jos ei aja pak-
ko."

Näin hän lausui, muut' ei ehtinytkään kuni
päättää,

Surra ehtinyt ei, ei arvella miten tohtis

Kaikki hän ilmoittaa sekä vanhusta näin murehuttaa;

Tuoss' yht'-äkkiä, näät, tomu-pilvihin peittyen,
rattaat

Pyörien nyt tuli tiellä, ja matkaajat ohimennen

Lakkia nostivat neidollen, joka ikkunass' seisoi.

Varrotun veljen tuo heti tunsi ja löi käsiänsä

Yhtehen riemuissaan, sekä, unhottain murehensa,

Riens' ulos nyt näkemään sekä kohtaamaan tulijoita.

Toinen laulu.

Laps outoin seutujen,
Kuin sieltä lensit, oi!
Oi, lintu kaukainen,
Ken tänne sinut toi?

Tehtyn' on tervehdys, sekä yhtymisestä' ilomie-
lin

Vaihdettu haastelot' armast' on; kamariss' isän
luona

Istui jo nyt kesä-kumppanineen rakas, lemmitty
poika.

Kaukan' on matkalla taas nimismies rikas tuo,
joka puuhain

Kaikellaisten ja häijyjen rästien vuoks pitäjäl-
lä,

Tuskin suullaankaan tuvat loistokkaat katon
alle

Sai sekä ikkunat paikoilleen, kun taas piti men-
nä.

Nuortapa vierastaan yhä vanhus katsoi ja
katsoi,
Herkeämättä katseli hän tuon hehkuvan kat-
seen
Loistoa, tukkaakin kiharaista ja kirkasta ot-
saa,
Kun näki poskellen punan lentävän kainon, ja
silmän
Maahan vaipuvan. Nyt, hymy huulilla vieno,
hän lausui:
"Huoleti, ystävä, anteeks ett' yhä teitä ma tark-
kaan,
Eihän mun tapanain ole vierasta näin vako-
ella,
Mut kuvan kasvoissanne ma nään sydämelleni
kalliin,
Nään iki-muistoiset jalon miehen kasvojen piir-
teet,
Vanhimman minun ystävästäin sekä hartahim-
mankin.
Poikana kun tulin kouluhun, näät, hän myös
tuli kouluun,
Lapsekas kuin minäkin, ja me vierekkäin sijan
saimme.
Rinnan siinä nyt istuttiin, tasattiin kuni vei-
kot

Kiitokset, kurit, läksyjen työt sekä leikkien riemut.

Kun kesän lehtien kanss', sekä talven kanssa ja joulun,

Sai vapaus, ja nyt kaivattuun kotihin tuli lähtö,

Riemussa huolellist' oli toinen toistahan jättää;

Koulu kun kutsui taas ja kun vanhempain sylin hellän

Kyynel-silmin heitimme nyt sekä siskojen parven,

Huolessa riemullist' oli toinen toistahan nähdä.

Onnen päivinä näin, kun luontohon liittyvi luonto,

Norjana kuin vesa kiertyen toisen ympäri kasvavaa,

Kasvoimme yhtenä me, sekä tahto ol' yks molemmissa.

Tahto ol' yks, kun, tiedetten esi-kartano keran

Templihin vaihdettiin, sekä valkeuden pyhist' aarteist'

Etsittiin säde loistoks itsellemme ja muille.

Yhtenä kuljimme kilvan näin; mikä riemuna
toisen,

Toisen riemuna myös oli tuntea, oppia, tie-
tää.

Vaan kun laakeri-seppel otsalla seistihin vih-
doin,

Ain' yhenlaisina vaan, sekä nuoruuden polun
päästä

Katsottiin tulevaisuuteen sekä toimihin mie-
hen,

Niin ei muistoa mulla, jot' ei olis hälläkin ol-
lut,

Häll' ei toivoa myös, jot' ei mullakin myös olis
ollut. —

Voi, kun nyt erottiin — kuten tuo rakas laulaja
laulaa —

Läks' ijäks sinne hän, minä tänne. Huolia
toivat

Vuodet ja tehtävät, rakkauteen näin painaen
kahleet.

Jylhällä luodolla tuoll' eteläisellä rannalla Suo-
men

Toimi ja kuol' ylistettynä pappina hän, minä
täällä

Pohjassa syrjäisen sisä-järven luon' olen har-
maaks

Käynyt, ja meit' erottanna on maat sekä muut-
tanna vuodet.
Sittekin, silmissänne kun nään tuon katsehen,
hehkun
Poskillanne, ja kasvoiss' ystävän sielun ja muo-
don,
Vuodet mennehet unhotan pois sekä kohtalon
vaiheet,
Unhotan raskaan vanhuuden, unohdan elon huo-
let
Kaikki ja tuonenkin, joka on jo sen kaivatun
vienyt;
Kaikk' unohtain hänen rinnalleen taas muistossa
siirryn,
Nuorna kuin ennenkin, povin paisuvin, heh-
kuvin mielin".
Lausui näin, sekä nuort' yhä vierastansa hän
katsoi.
Tuopa nyt mielessään imehdellen arveli, miet-
ti:
"Eiköpä mun nimeäin tuo vanhus taannoin kuul-
lut,
Kuurona riemuissaan mun, vierahan, tähteni,
taikka
Armaamp' ystävä häll' oli toinen kuin isän'
ehkä."

Näin hän mietti ja vanhukseen hän kääntyi ja
lausui:

“Arvosa pastori, jos povellanne nyt seisonut
oisin,

Olkaanne nojaten, hyväeltynä hellien teil-
tä,

Oisin ma luullut mun isän' haastavan. Noinpa
se hänkin

Istui, muisteli menneit' aikoja, muisteli hel-
tyin

Myös eräst' ystävätään, joka altiisti' hänen kans-
saan

Lapsuuden sekä nuoruuden tasas riemut ja
huolet.

Heikkona kun makas hän jo, ja äiti kun vuo-
tehen vieress'

Itki, ja kun minä, siskoja vanhin, kättelin hän-
tä,

Lausui raukeall' äänellä hän: Sydämelleni yks
on

Kallis, kuin sä ja äitis ja nuo, nuo pienoset
tuossa.

Jos sinä, kuin pesästänsä linnun-poikanen, jos-
kus

Yksin, turvatta jäät tylyhyn maailmahan, tie-
si

Johda tuon jalon miehen luo, vie tervehys
multa.

Kohtelun saat siell' armaamman kuni muualla,
kuulet

Tervehdyksen, ei vaan lausutun, mut ajatel-
lun,

Silmän näät, joka riemuitsee näöstäs, kuvan
huomaa

Kasvoissas, ei nähtynä eik' unohdettuna vuo-
siin.

Arvosa pastori, näin hän lausui mainiten tei-
dät."

Tuskin nuor' oli vieras loppuhun ehtinyt,
kun jo,

Kirkas kynele silmässään, nous tuolilta van-
hus:

"Poika sen armahan," lausui hiljaa hän, "kuva
kallis

Sen kuvan, jonk' yhä kaipaavaan sydämeeni ma
kätkin,

Käy, sinuss' että ma saan povehein jalon vai-
najan painaa.

Ällös outona outojen kesken, kuin kesäks vai-
nen

Kutsuttu vieras, tääll' elä keskellämme ja lii-
ku;

Taivahan lahj' olet kallis, kuin oma poika, ja
Luoja

Kiitäen vastaan nyt otan sun, iloks vanhojen
päiväin."

Lausui näin; ovi aukeentui, tytär riemuvin
huolin

Astui huoneesen, käsi-varrella välkkyvä tar-
join.

Hän kupit toi, aluset sekä kannun. Höyryvä
teeves'

Loi lemuaan, kun helpoin taakkoinensa hän
siirtyi

Pöydän luo, jossa vierahan viel' isän helmassa
huomas.

Ihmeissään, varoen sekä peljäten häiritä
heitä,

Alkoi neitonen järjestää kupit toistensa vie-
reen;

Tyttärellihen nyt näin arvosa pastori lau-
sui:

"Heitä, lapseni, hetkeks työs, suo suutelo sis-
kon

Tälle nuorellen, joka vieras viel' oli äs-
ken.

Vastaisuudessa hän, näet, veljes on, isäs par-
haan

Ystävän poika, ja hällen sie olet lempivä sis-
ko."

Näin hän lausui; mut tytön kasvoillenpa
nyt pilvi

Vienon leimuva lens' sekä tuskasta puoleksi
valju.

Vait oli hän sekä viipyi, arveli, vaan kuni täh-
den

Kaihtiva tuike vieraasen arostain kohos sil-
mä.

Tuo isän helmasta nyt eros, neitosen luo kävi,
tarttui

Sen kätehen, palaviin sen huulihin suutelon
painoi,

Kerkeän kuin kesätuul', ei tarjotun, ei paetun-
kaan.

Kaikk' oli vait. Epäellen puoleks ja hellien,
hiljaa
Kättähän vieraast' irroittaa tuo kukkea im-
pi,
Kiiruusti' kupit järjestää sekä tarjovi juo-
man.
Vaan kun helpon hän emännöitsijä-työns' oli
tehnyt,
Tarjoimen käsi-varrelleen taas otti ja läk-
si.

Tyhj' oli porstua, tyhj' emännöitsijä-huone-
kin, yksin
Laudallen hän kankahan luo nyt istuvi, sii-
hen
Käs'-varttaan nojaten, käs'-varteen kutrista pää-
tään.
Tunteit' outoja, kuin sala-henkiä, hän sydämes-
sään
Kätkevi, kyyneltää, hymyää, kuin arvotus it-
se,
Kuin uni pettävä aatokselleen hurmauneel-
le.
Miks, hän miettivi, aikailen, kuin noiduttu oi-
sin,

Vielähän toint' on paljonkin! Syrenit sekä tuo-
met
Kukkia, lehtiä suo; ylis-huonepa kaunistamat-
ta
Vielä on tulleillen. Oi, vierasta hurmavi var-
maan
Sammal-seinät ja mustunehet nuo seinillä tau-
lut!
Siltäkö näyttää siis, kuin oisi hän tottunut moi-
seen!
Tästä jos pääsisin vaan ja jos työhön ryhtyä
voisin,
Helpomp' olla mun ois, sekä tuskakin tuo perin
outo
Karkoittuis povestain. Mitä huokailen ja mit'
itken? —
Vaan jos hetkenkin totisempia seikkoja mie-
tin,
Liikaa onko se, niinkuin mull' ei miettimist'
oisi!
Oi, kesä ehtii ja lähtee, syys pian saapuvi, yk-
sin
Kankaall' istun ja viskon syöstävätäin, väräh-
dellen,
Kun raju-tuulet ikkunahan jää-kuuroja piek-
see.

Tyhjä ja hiljainen talo on. Veli poissa on,
poiss' tuo

Toinenkin, kamariss' isä kirjan vierehen nuk-
kuu;

Jylhää, kolkkoa kaikk' on; huonehet on kuni
haudat.

Joskus kulkunen soi ehk' ulkona iltasin, rien-
nän

Valkeilla portailten, odotan, nimismies juro saa-
puu,

Hetken juttuilee, taloan ylistääpi ja läh-
tee.

Onko se hauskaa tuo? Mitä muuta kuin itkeä
voisin.

Muuta kuin itkeä myös kesän tähden! Varrottu
vieras

Tuskin näyttäytyy, kun kohta jo on kuni veik-
ko,

Käy kätehen, suut' antaa, silmäns' säikkyvät
syvään

Luo sydämeen, kuin en salata sais pienintäkään
mä.

Näin hän mietti, ei ääneen paljonkaan, osa suu-
rin

Lens kera huokausten kukan-tuoksuna pois sekä
haihtui.

Vaan käs'-varrellaan vasu, reunaan kieloja
täynnä,
Nuoria, poimittuj' äsken haast', ilosen puron
luota,
Pirtistä nyt tuli kaunis Johanna. Hän porstuan
lehvill'
Aikoi kaunistaa somemmaks yhä, ruukkuhin
panna
Kukkais-vihkoja suoja varten, ja myös ylis-
huoneen
Täyttää kukkien tuoksull', ett' ens' yö ihanal-
ta
Tuntuis tulleillen, sekä hilpeämmin unet saa-
puis.
Vaan tavast' ensin hän emännöitsijä-huonetta
silmää,
Aukaisee oven, katseen luo sisähän, emäntän-
sä
Huomaa, kun vesi silmissä tuo sekä hehkuvien
poskin
Nousevi kankaaltaan, hymyn teeskelemist' yritel-
len.
Työnsä hän koht' unohtaa, tuo palvelus-tyttö,
ja laskee

Varjohon tuuleen vilvakkaan vasun kukkinehen-
sa;

Itse hän kummastuin lähestyy nyt impeä ar-
kaa.

"Synkässä silmässänne ma miks näen kyynelen,"
lausuu,

"Teitä mi huoli nyt vaivaa, kun ilo kaikkia
valtaa,

Eik' ole yhtä, jok' ei lyö leikkiä, laula ja nau-
ra?"

Lausuu näin sekä seitsentoist'-ikäseen ilo-kat-
seen

Luo hymyten, kuin varrotun vastauksen hän jo
tietäis.

Tuo tok' ei sietänyt nyt kysymist' eik' urk-
kimist' yhtään,

Pois vaan kääntyi hän vihastuin sekä haastoi ja
lausui:

"Ain' enemmän kuin muut olet tietävinäs, sä
Johanna,

Luulet aukovas vaan sekä sulkevas mun sydän-
parkain,

Kuin sun neulikkos tai sun soker'-astias ois
se;

Mut varo, ettei vaan ota vihdoin sormehes
pistä!

Mua mikä vaivaa huoli? No, miks juur huoli, ja
eikö

Muut kuni huolet vaivata vois? Koe istua tääl-
lä

Tuntikin vaan palavassa ja tuonten tuoksussa,
eikö

Raskahaks painu pääs', sekä silmäs käy puna-
siksi!"

Kääntyi röykeäst' ikkunahan, vapahasti nyt
illan

Ilmaa henkiäkseen sekä harmia pient' unoh-
taakseen.

Vaan hänen vierelleen toki astui kaunis
Johanna,

Ääneti, puolusteeks sanoj' ei hän etsinyt,
vartos

Vaan ilosempaa katsett', ett' ilosempana jät-
tää

Nuoren vois emäntänsä ja jatkaa jäänyttä työ-
tään.

Eikäpä seitsentoist'-ikänenkään pitkältä
voinut
Seutuja kylmänä katsoa vaan sekä nurpean'
olla,
Vaan pian mielessään katui ett' oli ankara
ollut.
Harmi nyt hellyyteen suli, verkkaan kasvava
kyynel
Silmässä kauemmin ei piilleillyt, ja nyt hil-
jaa
Immen olkahan hän nojas kutrista päätähän,
lausuin:
"Armas Johanna, sa tunnet mun vähemmän kuni
luulet,
Tunnet ja ymmärrät, mitä mieleni miettivi, haa-
vii.
Äsken kun mua vanhus pyys', ja ma, heltyen ai-
van,
Mielist' oisin lohduksi hälle ja riemuksi men-
nyt,
Lausuit pöyhkeillen, ettei voi lempiä van-
haa.
Nyt kun vieras taas on tullut mailt' etä-
hältä,
Tuntematon kuni pilvi ja tuulen tuoma ja
outo,

Huolet on kielelläs ja mun lemmešt' itkevän
luulet.

Suoraan nyt sinullen kah! kerron kaikk', älä
itse

Urki vaan sydäntäin, ett' ei sido kieltäni ar-
kuus.

Näitkö sä, kun tuli hän, tuo vieras, hän ujo
onko

Nurja ja ynseä niin kuin kirjan-koit ovat? Ei-
kös!

Hattupa vaan kädessään sekä varrella suikea
takki,

Kärnyiltä hyppäsi hän ja, kun tervehti, riemusta
loisti.

Sitte — ja tuhmaks oikein käyn minä, kun lä-
hestyy hän —

Katsoo niin ylen hartaasti, tutust', uskaliaas-
ti

Hän mua, kuin tutut aikaa oltais tai sisaruk-
set.

Ihmekö siis ett' itken, Johanna, ja jos minä
itken,

Ei mua rakkaus itketä, vaan viha, ainakin
kammo,

Ett' on niin sydämellinen hän, enemmän kuni
sietäis,

Kunniin nuori ja halpa hän, köyh' ylioppilas
vaan on."

Lausuu, vauhkoillen vapisee, likemmäks tytön
hellää

Helmaa nyt lymyää, häveten siihen kasvonsa
peittää.

Tuska se tuskin hälvetä ehti, ja poski se
tuskin

Jäähtyi, kun kamariin näki veljen hän tule-
vaksi.

Laulaen tuo tuli, riemuiten, kuten poikana, kun
hän

Läksyn pääsi ja metsään lens', kepeään kuni
tuuli.

Näin tuli nytkin hän, sisartaan heti kutsui ja
lausui:

"Hanna, jo vieras vartoo meit', ota hattus ja
riennä,

Siksi kun iltanen valmistuu sekä vanha Su-
sanna

Juoksee, kuin tapa häll' on, maat, mäet, huutaen
etsii,

Ehdimme seutuja näyttää vieraallemme ja näh-
dä,

Karkeloll' onko jo kansa ja yöks tuli-kokkoja
tehty."

Lausui ja katsahtaa vaan huonett' ehti ja
kuulla

Kellon äänen, mi löi ihan juur, sekä riemuten
nähdä

Kaikk' kodiss' armaass' ennellään, niin tuttavall-
lisna;

Huomat' ei ehtinyt kuin hämillään tuo lempeä
sisko

Karttoi häntä ja riens' hatun varjosta verhoa
saamaan.

Vaan kun hän ylleen sai, ulos veljen kanss' kä-
sikkäin he

Riensivät nyt sekä portailla vieraan kohtasivat
jo.

Kolmas laulu.

Kuin hekkuvaksi loit
Sydämen kalsean?
Kuin valloittaa sa voit
Niin vento-vierahan?

Päivä jo mailleen käy, pois länteen vuorien
taakse;

Lauha kuin morsian ilta tok' on. Rusopilviä
ilmass'

Ui sekä maahan luo valoansa, ja penseät tuu-
let,

Niityilt' yhtyen, leikkiä lyö kukan-tuoksujen
kanssa.

Kerkein, leijuvin askelin, kuin olis lentimet
heillä,

Kulkivat nuoret nuo kuva-tyynen lammikon ran-
taan.

Vieraallensapa näytteli ystävä nyt kodin rak-
kaan

Hempeät kauneudet, yhä muistellen sekä lau-
sui:

"Näätkö sä järven tuon rusevan, kas! kuink' eri-
lainen

Merta, mi huoaten sun kotis kallio-rantoja piek-
see!

Täällä on vihreytt', on heleyttä ja henkeä. Lai-
neist'

Ääretön paljous saaria nousevi, kaikista viit-
taa

Liehuen lehtevät puut väsyneen vene-soutajan
luokseen.

Niemehen käy, joka maahan tuolla nyt yhtyvän
näyttää,

Niin edessäs ulapan näät aukeemman, kylät
hauskat

Rannoilta haamoittaa, sekä kirkkokin loistavi
kaukaa.

Toisella puolen taas, mitk' uhkeat vainiot siel-
lä,

Viljavat, laihokkaat, ylt' ympäri metsäset vaa-
rat!

Ennen syksyä tähkii nuo, käy keltasiks, kyp-
syy,

Kaunistuin vaan, kauneimmat toki kaivatessam-
me.

Tuossa, kun kuusten varjossa nyt hämy kohtavi
meitä,

Sirkkujen lehto on, tääll' esikoiset näät kevä-
hällä,

Oksilla suudellen tai latvass' ylpeinä lau-
lain,

Kuin olis niiden vuoks vaan aamu ja aurinko
luotu.

Vaan nyt hiivin luo minä, paadellen panen pau-
lan,

Riennän ja nuoran viereen kyyryhyn käyn. Hä-
kiss' alkaa

Lintunen nyt pyrähdellä, ja hurmaa, loihtivi,
kutsuu.

Lempi nyt nostettu on, kesymmäks käy laulaja
uljas,

Korvailee, hypähtää välittäin sekä tirskuvi vas-
taan;

Ennenkuin hän aavistaa, häkill' on hän, ja
verkko

Laukee nyt, vapaus on poissa, ja loppu on lau-
lun."

"August," lausui nuhdellen nyt lempeä sis-
ko,

"Oi, yhä julm' olet niinkuin ennen ja moisehen
miellyt!

Onko se hauskaa tuo, vuos'-kaudeks sulkea häk-
kiin

Vanki, ja nähdä sen ikävystyen istuvan yk-
sin?

Sitten, kauan kaivattuaan tutun ääntä, se vie-
dään

Metsähän, kuulee vertaisen, ilossaan viaton-
na

Vastaa, kutsuin pettyen näin lemp'-ystävän an-
saan."

Vieras lempeesti' tytön silmihin katsoi ja
lausui:

"Moinenhan tapa lemmen; noin virittääpi se
ansan,

Milloin verkon ja milloin helman. Oi, haluk-
kaasti

Juostahan kumpaankin, jos vaan sydän lempivä
kutsuu."

Näin hän lausui. Tuon sanan-vaihdonpa
ystävä tuskin
Kuuli, hän seutuhun kiintyi vaan, tuhannestikin
ennen
Käydyt paikat nuo ajatuksiin muistoja toi
vat.
Näin hymysuin nyt vieras haasteli taas: "Sano-
taanhan
Julmiks meitä, oi, jos olis niin! mut paljopa jul-
memp'
On joka tyttö, jos koht' on hellä ja säisy hän
nähdä.
Yks esimerkiks vaan: kodissain, talon vieressä,
kasvoi
Koivisto vanha ja mieleinen sekä aitahan pan-
tu.
Nyt kun halloineen tuli syys, kun keltaset leh-
tens'
Alkoi puut varistaa, ja kun urpuja vaan piti
oksat,
'Teiriä joskus sai, kesyj' aivan, syömähän pui-
hin.
Vaan kun aidan luo nyt hiivin ja ampua ai-
oin,
Hiipi mun siskoni myös, vaikk' äissäni nyrkkiä
puistin,

Jäljissäin sekä pyys': älä koske, anna ne olla,

Sääli raukkoja noit', oi, vaan minun tähteni sääli!

Näin hän pyysi, ja kun näki ett'ei auttanut pyyntö,

Huusi hän, yhtehen löi käsiään sekä peljätti pois ne.

Kas toki, kuink' on hellä hän! Kun kotihin tulin kerran,

Kohtasin tuttavan portaillamme ja tein hyvän päivän.

Tuopa ei vastannut, syvemmälleen vaan hatun otsaan

Painoi, peittäen kyyneltään, sekä matkahan läksi.

Syyn minä ymmärsin; ja nyt siskoa kiusasin kahden:

Sisko, ma sulhosi näin epätoivossa lähtevän täältä:

Raukan miks musersit? Vaan kuulkaa kuinka hän vastas:

Liian vanhako lien valikoimaan, kiittäen täytyy

Ensimmäinenkö ottaa, vaikk' en lain häntä lempis?

Nauraen lausui näin tuo hellä, mi lintuja
sääli.

Nyt sanokaa, mikä julmempaa on: ampua lin-
tu,

Vai sydämeen noin ampua nuoli, ja hyljätä sit-
ten?"

Lausui näin. Mut ystävä rannan kallis-
tunutta

Katseli torppaa, muistellen kalamiest' iäkäs-
tä,

Jonka jo lapsuudestaan siell' elävän oli näh-
nyt.

Häntä hän muisteli nyt, sisarekkaan tiedusti,
lausui:

"Vieläkö vanhus tuo eloss' on, yhä lammilla liik-
kuu

Ruuhellaanko hän aamun koitosta iltahan myö-
hään?

Täältä' useast' olen silmäillyt hänen teitähän,
juossut

Vastahan, katsonut saalistaan, unohtain luvut,
leikit,

Kun hän onkimisest', ulapasta ja tuulista ker-
toi."

Hällens vastasi nyt vesi-silmin lempeä sis-
ko:

"Pois ijäks muuttanut on hän, päiviä, viikkoja
sitten

Rannalla tyhj' on mökki ja kaipaa haltija-
tansa.

Jos hänen lähdöstään sanan muutaman kertoa
voisin!

Kuin olis ouno hänt' ilkkuillut, monasti tuvas-
samme

Talvell' istui hän, tupakoi takan luona ja jut-
tus

Mennehen vuoden saaliistaan sekä ens' kevähäs-
tä.

Näiks, ilossaan hän arveli, painaen peukalon
piippuun,

Onkehen ol' enimmin hän turvannut kesä-kau-
den;

Nyt tekis verkkoja hän, muka, tuottais siimat ja
koukut

Kaupungista ja alkais näin kalastaa toden ties-
tä.

Näin tuon vanhuksen tuvassamme ma haastavan
kuulin.

Saa kevät, hank' alenee; purot metsässä pauhata
alkaa,

Karvaa muuttavi järven jää, jopa välkkyvin juo-
vin

Aukevi salmetkin, vesi-lintujen ääniä kuu-
luu.

Oiti nyt nähdään vanhuskin. Yhä kauemmas
saattaa

Kulkea hän, joka kerta kun uudestaan hänet
nähdään,

Kunnes kaikki on esteet pois, ja hän taas ke-
veästi

Kiertävi ruuhellaan salot, niemet, taas vihannoit-
vat.

Silloin — ilt' oli, rannall' yksin kuljin ma, kuk-
kain

Tuoksu ja koivujen vietteli mun tavallist' edem-
mäksi —

Arvaamatta ma saavuin näin hänen mökkinsä
luokse.

Vaan kun venheen tuossa ma näin tela-puilla ja
verkot

Vappeillaan, sekä päätin ett' oli hän koto-
sella,

Tahdoin tervehdykseks nyt sanan lempeän
hälle

Lausua, ennenkuin menin pois. — Näin mökki-
hin astuin.

Yksin siell' oli hän, makas oljillaan tyve-
nosti;

Silm' oli raukeamp' entistään, valeamp' oli
poski,

Kalman karva jo kylm' oli kasvoillaan, kuten
näytti.

Hiljaa vuoteeltaan toki, kun tulin, nosti hän
päättään,

Tervehti murheisesti, nous' sekä tilkkasen vet-
tä

Pyys' janohonsa. Ja lähteellen heti kiululla
juoksin,

Noudin vettä ja juodakseen ukon kuolevan an-
noin.

Kun oli juonut, ja huuliltaan vein astian hil-
jaa,

Niin käten' otti hän nyt vavisten kätehensä ja
lausui:

Auk' ovi pankaa lähteissäanne, ett' illan ma il-
maa

Henkiä saan, sekä kuollessain salon nähdä ja
aallot.

Voinut en lähteä pois, en jättää hänt' ayu-
tonna

Puutteesen, vaikk' en tosin paljon saattanut
auttaa,

Vaan oven aukaisin sekä taas ukon vierehen
astuin.

Ilma se virtasi huoneesen, ajelehtiva lok-
ki

Rannalla huus' ilossaan, kuva-tyyn' oli lahti ja
rikkui

Vaan värehillen, kun kala-parvet laidolla leik-
ki.

Lie hymy ollut, mi kirkasti nyt nuo riutuvat
kasvot,

Riemun lie säde ollut, vai vaan näyttikö sil-
tä,

Koska jo hetken pääst' oli sammunut silmä, ja
rintaan

Painunut pää, elo lähtenyt riemuineen surui-
nensa.

Sykkivin nyt sydämin ulos lähdin, kiinn' oven
suljin,

Enkä ma tohtinut, ennenkuin kodin luon' olin
aivan,

Seistä ja rauhaa vainajansielullen ruko-
ella.

Kammona mulle tok' ei kovemmin ole kuoleva
vanhus,

Ei, vaan miinkuin muisto, min saan, ulappaa
kesä-illoin

Kauan katsellen, yön puoleen, tuuli kun tyyn-
tyy,

Aurinko sammuvi, aallot, riehuntaan väsynei-
nä,

Laskeuvat vähittäin sekä muuttuvat peiliksi vih-
doin.”

Näin hän nyt iäkkään kalamiehen lähdöstä ker-
toi.

Vaan he jo saapuivat tuli-kummullen, joka
rakkaan’

Yhtymä-paikkana on kesän kauneinna juhlanan
seudull’

Ollut vanhastaan; ilon sinne telmivä poi-
ka,

Sinne nuor’ mies ylpeillen sekä, rinnassa lem-
pi,

Tyttökin riensi, ja vanhuskin erakostahan sin-
ne

Kaukana laaksosta katsoo, kuin tulet syttyvät
yössä,

Riemuisasti kuin omass’ öisessä mielessä muis-
tot.

Tyhjänä kunnas viel’ oli, harjalla vaan someroi-
sell’

Ilmahan honkia nous', hataroita ja kärvetty-
neitä;

Sinne kuitenkin nuo nuoret riensivät rin-
teen

Mutkaista polkua myöten, ja koht' ovat huipulla
harjun.

Vaihtelevampi ja laajemp' on näkö sielt':
Etehen nyt

Loppumaton ala metsiä, järviä, peltoja au-
kee,

Illan himmeiseen ruso-hohteesen puettui-
na.

Kulkija-parvia haamoittaa. Välist' oksien jos-
kus

Kiiluu liina ja pois tytön rientävän kanss' kato-
aapi,

Sen sijan kun värin muuttelvin taas täyttävi
toinen.

Tyynt' on, henkäyst' ei edes. Karjojen kelloja,
lemmen

Vienoa laulelmaa, johon kaivaten vastaus soi-
pi,

Kuuluu laaksosta vaan, katovaisiin äänihin jos-
kus

Paimen helkyttää sävelen, min kertovi kai-
ku.

Ystävällensä ihmeissään nyt lausui vie-
ras:

"August, nyt tutump' oot sinä mulle kuin olet
koskaan

Ollut, nyt tajuau ma ja tunnen sun peri-
luontos.

Tuossa se kirja on kai, min kirkkailta lehdiltä
kaiken

Luit, mitä ennen kerroit, kun hämäräss' use-
asti

Istuimme siskoni kanss', sekä haavien vietimme
iltaa.

Rauhan, rakkauden, ilon, ihmis-kohtalon on-
nen

Tääll' opit, tääll' unelmissas näit nuo kirkkahat
henget,

Lempeät, luodut vaan tekemään maan taivahaks
meille.

Kuultele, laulut nuo, väsynyt tuo huokaus
kaiun,

Lintuisten sävelet lehoss', ilmassa, eikö ne
kaikki

Niinkuin lapsuuden hymysuut, tutut enkelit
haasta?

Oi, ne nyt kirkkaina nään! Ruso-pilvillä heijuvat
illan,

Joskus auringon sätehessäkin helkkyvät, kuk-
kain

Silmistä tuikkaavat, vedell' läikkyvät, ilmassa
soivat;

Noitahan tarkoittit sä ja nuo teit rakkahiks
meille?"

Näin hän lausui. Mut tytön silmässä kyy-
nele hiljaa

Kasvoi ja poskellen kuin kaste-helminen vie-
ri.

Vaan sala-huokauksin kysäs hän nyt: "moin-
tako haastaa,

Mointako muillen hän, mitäkään hän ei puhu
mulle?

Ääneti täällä hän käy sekä jylhänä, jos mitä
virkaa,

Aina hän pyssystä vaan sekä linnun-pyynnistä
haastaa,

Yksistään enimmin toki myrskynä metsissä rie-
huu.

Luuli mun lapsekkaaks ehk' ennen, arveli moi-
sen

Leikkiin luoduks ja nauruun vaan; mut paljo
jos nauran,

Itken ma paljon myös, olen puuttehess' ainakin
jonkun,

Jonkun vaan, johon vois vakavampana hetkenä
luottaa.

Metsissä yksin tääll' useasti ma käyn, useas-
ti

Nään saman kuin nään nyt, vaan kuink' eri-lai-
sena aivan!

Kaunis ja uljas on maailma, vaan minust' on
kuni kaipaus

Luonnossa kaikkiall' ois, ja sen äänettömyyttä ma
säikyn.

Nyt, te kun haastatte, tuntuu kuin sekin haas-
taisi, lausuis:

Tyttöni, näin ihanainen ja kirkas ain' olin, sen-
tään

Et sitä uskoa tohtinut, vaikk' uneksuit sitä
joskus.

Jos tulis siskonne! Oi, jos vaan kesän ainoan
meillä

Viipyis hän, kuin hauskaa ois hänen kanss' aja-
tusta

Joskus vaihtaa, kun sydän haaveist' on ylen
runsas!

Yks sana vaan, nimi vaan! Se jo mieleinen
olis mulle;

Sitten koittelen hänt' ajatella ma. Vaan sano-
kaatte,

Onko hän teidän muotoa? kenties kuin sisar
veljen?"

"Oi, hän ei yhdenkään näkönen ole," vasta-
si vieras,

"Tuskinpa itsensä. Koissa hänt' ennen Maaria
heltuks

Kutsuttiin, vaan heltusta nyt sanotaan ihan-
neltu.

Hänt' omaiset sekä vieraat suosi, ja näin pian
kasvoi

Vaativaks, oikkuseks hän, vaan rakas ain' oli
meille.

Jos mitä tahtoi ja pyytäissään loi lempeän kat-
seen,

Voitu ei kieltää, ei, eikä tahdottu, vaikk' olis
voitu;

Taas jos vaati hän röyhkeillen, toteltiinpa jo
milt'ei,

Vaikkapa joskus närkästyin, ei tietynä mik-
si.

Syys oli, näin tuli kaupunkiin hän; kahviat,
tanssit

Alkoi nyt. Maantyttö jo illassa muuttuvi daa-
miks.

Missä hän käy, lepakoit' on ympärill' aina, jos
astun

Astuman hän, tähystellään, kuiskaillaan, hymyel-
lään.

Hän menestyi, näki sen, ja nyt kaht' enemmän
menestyi vaan.

Nyt kävi kerrassaan ikäväks hän. Tanssija
kaunein

Jos tuli, tai joku luutnantti kiiltävä-kaulus ja
nuori,

Saattoi noihin joskus hän helo-katsehen luo-
da.

Jos tuli toinen, jok' ei muka ollut mielehen häl-
le,

Ei tuo, vaikk' olis koittanut kuin, avat' ehtinyt
suutaan,

Kun nenäll' armon jo hän rypyn hieman hieno-
sen hienon

Huomas, ja nurpeissaan sai lähteä harmittelei-
maan.

Nyt tuli veljenne myös, raju karhun-poikanen

Pohjan,

Vait oli päivän, ja niin sekä ei vaan toisena

vastas;

Viikon päästä jo meillä hän tuttuna istui ja ker-

toi,

Kertoi teistä ja lapsuuden ajastaan, kodin seu-

duist'

Armaista, kaikesta vaan, mikä rakkahint' on sy-

dämellen.

Milloin pilkoittaa kevät kerronnasta ja mil-

loin

Näät syys-illan, lehdet harvenneet, sumut ras-

kaat,

Ilmassa tähdet valjut ja kummulla kuun veri-

ruskeen.

Kaikk' on niinkuin luonnoss' on, heleämpätä

vainen,

Ihmeempää vaan, rikkaampaa elävist' unel-

mista.

Kun hän kertoi näin, rupes korskea Maariakin

jo

Kuuntelemaan, ja hän ensin hämmästyi imeh-

dellen,

Kuin olis hän edessään ihan uuden maaliman

nähnyt.

Viel' isosesti hän naurahtaa toki, huoleti pää-
tään

Viskoen, illan ja toisen, kun parissamme hän
kauan

Istunut on uneksuin. Vaan turhaan! Toiseksi
iltaa

Hän tuli taas, ja nyt kauemmin, totisempana
istui.

Vihdoin lähtivät oikut. Jos ihastuiki hän jos-
kus,

Ei ihastustaan hän salannut, tuli korskahan
silmään

Joskus kyynelkin, kun läksi hän pois hyvästel-
len.

Taas mikä muutos kerrassaan kuin loihtiman
kautta!

Lempeäks hän kodissaan tuli, nöyränä, säisynä
tanssiin

Astui, hellästi joka tervehdykseen vas-
tas.

Kenkään hyljättyn' ei ole, suosioss' ei ole ken-
kään

Hän sama kaikillen oli, halvimman kumarrus-
kin

Lempein katsein palkittiin, katumoiksi ei tul-
lut.

Hänt ilommin lähestyttiin nyt, vähemmän imar-
rusta

Sai hän, ja hänt', enemmän kuin kiitettiin,
rakastettiin.

Semmoinen oli hän, koetelkaa hänt' ajatel-
la

Täynnään vaihtoja vaan, nyt yhtenä, toisena
toiste!

Ehkä hän jää nyt siks, mikä on, kun" — — —
Ystävä naurain

Keskeyttää hänet: "tulkaa," lausui, "lähtehen
tahdon

Rannalla nähdä ja juoda taas, kuten ennenki
siitä?"

Lausuu näin, alas kummulta käy sekä näyttävi
tietä.

Lähteellen pian saavutahan. Valostuksessa tai-
vaan

Tyhjenemättömän' on se ja kirkasna keskellä kuk-
kain,

Niinkuin rauhasa ihmis-silmä, jot' ei riko myrs-
kyt,

Loistosta vaan väräjäää sekä huokumisest' elon
suonen.

Vaiti sen reunallen he nyt istuvat kaikki ja
juovat,

Huo'aten, katsellen kesä-illan raukenemis-
ta.

He sanoj' ei tavanneet eik' etsinehet, ajatus
vaan

Vei sydämen sydämeen, sekä autuudella sen
täytti.

Mut kuva vieraan nyt tytön silmähän lähteess'
astuu.

Luullen saavansa näin näkemättä sen kasvoja
kalliit',

Armaita silmätä, hän yhä katsoo vaan varo-
matta,

Vierahan katse yht'äkkiä kun hymyten hänet
kohtaa.

Koht' ujoks immyt käy, sydän, tyynenä sykkivä
äsken,

Säikähtyin kutistuu, hän tuntevi kuinka jo
poski

Kuumentuu, vavisten hän kasvonsa huomavi läh-
teess'

Alttihiks vierahan katseellen. — Nyt lempeä pil-
vi

Purpuran-karvainen yli kiiltävän lainehen kii-
tää,

Siskosta siskonen, niin sisar toivoo, niin veli
myöskin
Toivoo, toivoi ja kauan ennen kuin näki sun
hän!"

Lausui, ja tuskin sai sanoneeks sen. Ran-
nalla riekui

Ruohossa sorsa, ja nyt, kivi kourassa, sinne hän
hiipi

Hiljaa lehdikon kautta ja on veden reunalla
vihdoin.

Vaan kun kättähän nosti ja huudolla säikytti
linnun,

Poikue kullan-karvanen lens' kahilistoa koh-
ti,

Piipottain hädissään, hajonneena ja turvatta ai-
van.

Säälien pois kiven laski hän, kun edessään näki
äidin

Peljäten uivan ja rakkaudest' ylen-katsovan vaa-
raa,

Kunnes kaukana järvellä tuo ajelehtiva par-
vi

Suojan sai, ja hän turvissaan taas lentohon
lähti.

Oi, varo, Hanna, ett'ei yht' äkkiä kihlaus lak-
kaa.”

Leikillä lausui näin hän, mut levotonna sit'
impi

Kuuli ja aatteli, kuin hevin hän sydäntään pe-
tollista

Seurannut oli, ett' isäns' armaan unhotti ai-
van,

Toivehet unhotti kummankin kotihin yhä jää-
dä,

Unhotti kaiken muun sekä vierast' aatteli yk-
sin.

Hän kotihin nyt tahtoo vaan, ei rauhotu, kun-
nes

Kaikk' isälleen hän kertovi, niin keventäin sy-
däntänsä.

Seurass' armaitten näin läksi hän huolien mat-
kaan.

Matkaa puolt' ei ehdittykään, kun tieltä jo
kuului

Kutsuva ääni, ja nyt näkyviin tuli vanha Susan-
na.

Etsien hän tuli, narkästyneeltä ja tärkiltä näyt-
tään,

Kun edespäin hän riens', kädessään esi-liinasen
lieve,

Valmiin' innoissaan yhä pyyhkimähän hikist' ot-
saa.

Vaan kun etsityt löysi ja kun lähellään näki hei-
dät,

Astui syrjähän tiest' odottain hän. Lempeäst'
impi

Hällen suopuisan sanan lausui nyt ohi-men-
nen:

"Itsenne miks väsyksiin näin juoksette, vanha Su-
sanna,

Päivät puuhaatten, edes illoinkaan ette huo-
kaa?

Ehdimmehän kotihin, hakematta ja huutamat-
tanne."

Näin hän lausui; mut ei vastaust' antanut
vanhus,

Viitasi vaan kädellään sekä luoksehen tyttöä
kutsui,

Mut näin tulleellen hän syrjässä korvahan kuis-
kas:

"Jestas, manseli, kun noin viivytte, vohvelit jäähtyy,

Pannussa kärventyy sekä kuivuu paisti, ja pastor'

Istuu näljissään sekä illallistahan vartoo.

Ennenkuin erotaan, sanokaa toki, saammeko syksy,

Vai kesäll' ehkä jo häät; joko arvosa herra on saanut

Vastauksen, vai vieläkö tuskailee pelossaan hän?"

Hiljaa vastasi hälle taas tuo lempeä tyttö:

"Älkää varrotko mun häitäni, vanha Susanna;

Niiden viettämiseen kesät ehtii mennä ja syksyt,

Ehkä ne vihdoin keskeyttää iankaikkinen talvi."

Lausui ja vanhuksen näin kummastuksihin jätti.

Itse riensi hän toisten luo, heit' ääneti seu-
ras,
Aatoksiss', uneksuun, sulo-murheisin vajonnee-
na.

Vaan kun tultihin portailen, hatun päästähän
sievään

Otti ja, joutuun järjestäin upeat kiharan-
sa,

Tarttui lemmityn hän kätehen, pelossansa ja
vaiti

Aukaisten oven, astuen kammarihin isän luok-
se.

Yksin valvomahan iän, vaivain painosta
vanhus

On väsynyt sekä, päättään kallistain noja-tuo-
lin

Pielehen pehmoiseen, juur nukkunut. — Maass'
edessänsä

Piipusta viel' yhä nous' savu puoleks sammü-
nehesta.

Kaunis siinä hän on unessaan, suruton ja
tyynnä,

Kaunis kuin on vanhus, kun hapenet lumi peit-
tää,

Huulilt' on puna pois, sekä kuihtuen kuivunut
poski,
Mut ikä pitkän pitkä ja turvasa, lempeä, kir-
kas
Otsaan uurtoiseen yhä luo, kuni iltama, hoh-
teen.

Neidon poskillen vedet virtasi, kun isäns'
armaan
Hän näki, kuin lepäs turvallisna hän hurska-
udessaan,
Kun siin' aatteli hän, oman maallisen onnensa
vuoksko
Häiritsis hänen untaan nyt, kenties elon rau-
han
Karkoittais sekä huolia näin tois harmaja-pääl-
len.
Lemmityn rinnalla hän nyt polvillaan isän
eessä
Viipyi, vanhukseen loi silmäns' itkevät het-
ken;
Vihdoin hän kumartui sekä painoi lämpimin
huulin
Suutelon huokaavan kädellen. Unestaan heräs
vanhus

Kummastuin, sekä tyttärehen kysyväisenä
katsoi,
Katsoi, synkistyi; tylyn, uhkaavan kuni lei-
maus,
Katsehen loi nyt vieraasen. Kah, kun näki tuon
hän,
Lauhtuin kyneleheks sulii leimaus. Hän sylins'
aukas,
Riemuin nuoret nuo rakastettuhun helmahan
sulki.

G. L. Söderström'in kustannuksella on ilmestynyt ja löytyy myytävänä kaikilla maamme kirjakauppiaille:

N A D E S C H D A .

YHDEKSÄN LAULUA

JOH. LUDV. RONEBERG'ILTÄ.

Suomentanut K. Kiljander. — Uusi korjattu painos.

Hinta: 2 markkaa.

E N W O I .

PERHEKUVAUS KAHDEN NÄYTÖKSESSÄ.

Kirjoittanut

JOHAN LUDVIG RONEBERG.

Suomentanut Tuokko.

Hinta: 2 markkaa.

SALAMININ KUNINKAAT.

MURHENÄYTELMÄ 5:SSÄ NÄYTÖKSESSÄ.

Kirjoittanut

Joh. Ludv. Runeberg.

Suomentanut K. Kiljander.

Hinta: 3 m. 50 p.

Hinta: 1 m. 50 p:iä.